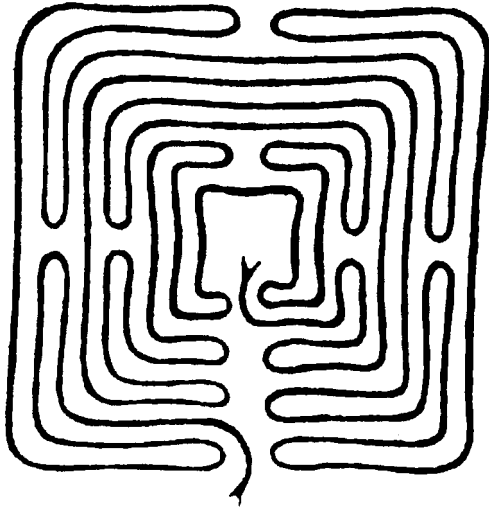

NOTICIARI ACADÈMIC

NOTICIARIO ACADÉMICO

I Simposi de literatura autobiogràfica. Història, memòria, construcció del subjecte

De l'11 al 13 de novembre del 1999, de dijous a dissabte, es va celebrar a la Universitat d'Alacant, organitzat pel seu Departament de Filologia Catalana, el I Simposi de literatura autobiogràfica. Història, memòria, construcció del subjecte.

Si l'organització i el ressenyant no anem errats, es tracta de la primera trobada d'aquestes característiques en l'àmbit dels Països Catalans. Ens hem de felicitar per haver arribat a una primera trobada, i alhora potser afligir-nos per la tardança. Malgrat que el subtítol del simposi podria fer pensar en un apropament multidisciplinari a la temàtica autobiogràfica, el fet és que —amb un parell d'excepcions— l'aspecte literari de la qüestió, anunciat pel títol, resultà ben hegemònic.

Caldrà fer ara una llista informativa, de temes i persones? Em limitaré a allò que d'una o una altra forma ha quedat fent rum-rum a la panxa del bou. Així.

En Bou, l'Enric —que ha resultat ser un gran amic d'adolescència del meu germà petit— ens va explicar coses sobre memòria i exili, com ara que «la forma més radical de viatge és la fugida», que hi ha una escriptura de contra-exili o que els exiliats no tornen mai al país d'origen, sinó que, en tot cas, van a un país que el temps i l'absència han fet altre.

En David Serrano ens feu un punyent al·legat pro memòria literària dels camps de concentració nazis. Sense donar-vos ara l'itinerari que m'hi va portar, mireu una de les meves conclusions al respecte: «La realitat —com la veritat— per a l'ésser humà, és sempre subjectiva, limitada i ambigua. No existeix possibilitat d'un punt de vista humà ubic, globalitzador».

En Xavier Pla, al dia següent, ens parlà de Josep Pla com un dels més notables literats catalans de la modernitat —amb el jo en el centre del text— en el període d'entreguerres i alhora com a excel·lent autoficcionalista d'ell mateix com a personatge literari. Vaig reflexionar sobre individu, persona, personatge. Diègesis?

Després, amb en Perucho, l'Espriu, en-na Víctor Català-Caterina Albert, en Ferrant Torrent, en Bryce Echenique —de la mà d'Assumpció Bernal, Antoni Prats, Francesca Bartrina, Ximo Espinós, Remedios Mataix— elucubrarem sobre discurs, construcció textual, matèria de memòria, identitats i miralls,

màscares sobre màscares, ficció com a realitat, realitat com a relat, oralitat com a forma de relat primigeni. I xerràrem —al jardí, a la taula— de les preferències sexuals vitals en relació amb les decisions pseudònimes literàries, per exemple. Com també dels punts de vista.

En Llorenç Soldevila, havent dinat, feu una síntesi descriptiva de la literatura del jo en català i de la seva aventura editorial, de Verdaguer a ahir mateix. Jo hi vaig aportar com a complement les 954 històries de vida escrites pels meus alumnes aquests sis darrers anys. En aquest terreny dels recomptes, dels panorames, trontollem encara. Més que no pas en d'altres atansaments als ego-documents?

Enric Balaguer digué la ponència que obria la temàtica dels diaris dietaris, amb el cas de Vicent Andrés Estellés. El seguiren Antoni Marí, llegint-nos un seu apunt dietarístic sobre la diarística, Juli Martínez Amorós xerrant d'Enric Sòria i Abraham Mohino parlant-nos de Rosa Leveroni i el seu dietari amorós. A l'hora de sopar —amb unes bones racions de gambes escaldades en aigua de mar bullent, regades amb un vinet blanc del Vinalopó Mitjà—, reflexionàrem amb Antoni Marí sobre la distància temporal, en els dietaris, entre allò esdevingut —allò matèria factual de l'escriptura—, allò ideat sobre allò esdevingut i allò escrit sobre allò ideat sobre allò esdevingut, etc. És a dir, sobre la falsedat del temps present en els dietaris. I sobre la presència del passat convencional, si allò esdevingut és un record. Etc. I li vaig explicar com, tot venint de Barcelona a Alacant en Euromed, havia estat del tot ocupat en la confecció de les vivències del viatge: com havia escrit un dietari de viatge.

El dissabte, mentre es presentava una ponència de Joan M. Ribera Llopis i una comunicació d'Antoni Mestre sobre llibres de viatges, vaig fer campana. Anàrem a Monòver —en Ximo Espinós, en Llorenç Soldevila i jo—, a visitar la casa natal d'Azorín i a comprar unes ampolles de Fondillol. A la biblioteca de la casa d'Azorín hi havia *Por el Magreb al-Aksa. Viaje a Marruecos*, de R. Mitjana, i *Por tierra argelina*, de Plácido Langle: llibres de viatge que m'ajuden en el meu projecte de «Viatgers catalans en terra de moros»? Més que no pas el que digueren-llegiren en Ribera i en Mestre, i que jo no vaig poder voler gosar escoltar? Acabo tot passant per alt impertinències de pecadors confessos, convictes de creure's perdonats abans de pecar, i, per tant, gaudint en la comissió de la culpa, per endavant matèria d'escriptura, volgudament postmoderna, però dolgudament preil·lustrada, de fet. Cosmopolitisme de Moët Chandon al Ritz de Santander? Em decanto pel d'un fondillol al bar de la plaça de Monòver!

Tot plegat ha servit, sí, d'alguna cosa, de coses diverses per a cadascú, de cosa comuna per a uns quants, i de ben segur ha estat inútil, és clar, per a aquella-aquell i/o des de determinat punt de vista.

El millor? Potser reconèixer l'illa de Tabarca a l'horitzó, un cap al tard, des d'un pis dissetè? El nou amic, que m'ha fet llegir el nou llibre.

Francesc Espinet i Burunat

Universitat Autònoma de Barcelona
Departament d'Història Moderna i Contemporània